

A Magyar Köztársaság nevében!

A Pécsi Ítéltábla a dr. Gerencsér Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Gerencsér Ferenc ügyvéd Szentendre, Rózsakert 6. fszt. 2.) által képviselt **I.rendű felperes neve** címe I. rendű, **II.rendű felperes neve** címe II. rendű, **III.rendű felperes neve** címe III. rendű, **IV.rendű felperes neve** címe IV. rendű, **V.rendű felperes neve** címe V. rendű, **VI.rendű felperes neve** címe VI. rendű, **VII.rendű felperes neve** címe VII. rendű és **VIII.rendű felperes neve** címe VIII. rendű felpereseknek - a dr. Göttlinger István jogtanácsos által képviselt **alperes neve címe** alperes ellen elmaradt megbízási díj megfizetése iránt indított perében a Tolna Megyei Bíróság 2006. október 11. napján kelt 10.P.20.208/2006/10. számú ítélete ellen a felperesek által 11. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperesek - akik egyébként más foglalkoztatóval munkaviszonyban, illetőleg a IV. rendű felperes közalkalmazotti jogviszonyban állnak - az alperessel kötött szerződés alapján évek óta ügyeleti szolgálatot látnak el az alperes által szervezett - alapellátásbeli - központi ügyeleten. 2005. január 1-től szabad foglalkozású jogviszonyban kötött, azt megelőzően pedig a Polgári törvénykönyv hatálya alá tartozó megbízási szerződés keretében látták el az ügyeleti szolgálatot. Valamennyi, a felperesek és az alperes között létrejött megbízási szerződés szerint a megbízás teljesítése ellenében a felperesek a szerződés melléklete szerint voltak jogosultak a megbízási díjra. Ez a melléklet az alperes által a közalkalmazotti bértábla D fizetési osztályának 8. fizetési fokozatához igazodóan kiszámított ügyeleti díjat tartalmazta, amely ténylegesen nem került a szerződéshez csatolásra. Az alperes külön tájékoztatta a felpereseket

az ügyeleti díj összegéről, s a díjtáblázatot az ügyeleti beosztás mellékleteként is megküldte. A felperesek ennek ismeretében teljesítették a szerződésből rájuk háruló kötelezettségeiket. A fentiek szerint közölt és kiszámított ügyeleti díjat az alperes a felperesek részére maradéktalanul megfizette.

A felperesek keresetükben elmaradt ügyeleti díj megfizetésére kérték kötelezni az alperest, arra hivatkozással, hogy Magyarország Európai Unió csatlakozására tekintettel az ügyeletben töltött idő teljes munkaidőnek számít, ezért a számításaik szerint az alperes - a keresetben részletezett - jelentős összegű ügyeleti díj hátralékkal tartozik. Hivatkoztak arra is, hogy a 2003. évi LXXXIV. törvény értelmében a munkavégzésre vonatkozó alapvető szabályokat szektor-semlegesen kell rendezni, ezért őket nem érheti hátrány amiatt, hogy az alperes velük megbízási szerződést kötött, azaz ugyanolyan összegű ügyeleti díjra tarthatnak igényt, mintha az ügyeleti szolgáltatást munkaviszony vagy közalkalmazotti jogviszony keretében látnák el. Másodlagos kereseti kérelmükben az alperessel kötött szerződések módosítását kérték a megbízási díjra vonatkozóan, a Ptk. 241.§-a alapján.

Az alperes a felperesek keresetének elutasítását kérte. Állította, hogy a megbízási szerződés szerinti díjfizetési kötelezettségének hiánytalanul eleget tett, a felperesek által teljesített ügyeleti díj minden órájára a megállapított ügyeleti díjat megfizette.

Az elsőfokú bíróság ítéletében a felperesek keresetét elutasította. A megyei bíróság megállapította, hogy a peres felek megállapodásának megfelelő ügyeleti díjat, az ügyelet minden órájára az alperes megfizette. A felperesek keresetében hivatkozott jogcím, a 2004. május 1. napján hatályba lépett 2003. évi LXXXIV. törvény, az ügyeleti díj szempontjából a hatályba lépés előtt megkötött perbeli szerződések tartalmát nem változtatta meg, ennek alapján magasabb összegű ügyeleti díj a felperesek részére nem jár, figyelemmel a Ptk. 226.§-ának rendelkezéseire. Nem találta alaposnak a másodlagos kereseti kérelmet sem a megyei bíróság, mert a szerződés módosításának a jogszabály által megkívánt feltételei nem állnak fenn.

Az ítélet ellen, annak megváltoztatása és keresetük teljesítése érdekében a felperesek fellebbeztek. Fellebbezésükben állították, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást tévesen állapította meg, mert a peres felek között az ügyeletért fizetendő díj mértékére vonatkozó megállapodás nem jött létre. A továbbiakban pedig arra hivatkoztak a felperesek, hogy az alperessel kötött szerződés számukra a jogviszony természetének meghatározására nézve hátrányos volt. Alapvetően a munkaviszonyra vonatkozó jellegzetességek lelhetők fel a szerződésükben, ezért a Munka Törvénykönyve szerinti díjazásra jogosultak, figyelemmel a már hivatkozott 2003. évi LXXXIV. törvény 3.§-ának (3) bekezdésében foglaltakra is. Fenntartották a másodlagos kereseti kérelmüket is, amely szerint a Ptk. 241.§-a alapján a bíróság a felek között létrejött szerződést a kikötött díj tekintetében módosíthatja. Ebben a körben a szerződés módosításának jogalapjaként arra hivatkoztak, hogy Magyarország a Európai Unió tagja lett, így az Európai Unió jogszabályai és az Európai Bíróság döntései kötelezően alkalmazandók.

A fellebbezés alaptalan.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, azt a másodfokú bíróság a felperesek által csatolt megbízási szerződések alapján kiegészíti azzal, hogy - a perbeli időszakban - az alperes és a felperesek között 2004. január 1-től 2004. június 30-ig terjedő időre jött létre megbízási szerződés, majd újabb szerződést kötöttek 2004. július 1-től szeptember 30-ig, és 2004. október 1-től november 30-ig terjedő időre. 2004. december hónapra írásbeli szerződés nem jött létre. A 2004. december 20-án kelt és 2005. január 1-től hatályos szerződés szerinti megbízási szerződés szabad foglalkozású jogviszony létesítésére határozatlan időre jött létre a felek között.

Az így kiegészített tényálláshoz képest is helyes az elsőfokú bíróság érdemi döntése.

Alaptalanul állítják a felperesek fellebbezésükben, hogy az alperessel kötött megbízási szerződések nem terjedtek ki a megbízási díj összegére, így közöttük a díjazásra nézve megállapodás nem jött létre.

A felperesek - a VII. rendű felperes kivételével - az 1990-es évek első felétől kezdve teljesítettek az alperesnél megbízási jogviszony keretében ügyeleti szolgáltatást. Az alperes kezdettől fogva hasonló elvek szerint - az elsőfokú ítéletben részletesen kifejtetteknek megfelelően - számította ki az ügyeleti díj összegét, s azt a felperesek - legalább ráutaló magatartással - elfogadták. Ez annál is nyilvánvalóbb, hiszen a felperesek keresetével érintett időszak első két hónapjában olyan szerződés volt a felek között érvényben, amely 2004. január 1. napjától volt hatályos, s amelynek alapján mindkét fél a szerződéses kötelezettségét teljesítette és amelyre tekintettel a felperesek igényt nem is érvényesítettek. Ebből nyilvánvalóan következik, hogy a felperesek is úgy tekintették, hogy a megállapodásuk a megbízási díj összegére is kiterjedt.

A felperesek állítása szerint azért sem jött létre az alperessel a megbízási díjra vonatkozóan a megállapodásuk, mert annak összegét az alperesnél kifogásolták és az érdekképviselői szervek bevonásával az ügyeleti díjak emelésére vonatkozó tárgyalások folytak.

A felperesek az alperesnél írásban a megállapodás szerinti ügyeleti díj összegét nem kifogásolták. Tény, hogy az alperes az érdekképviselői szervekkel 2005. elejétől tárgyalt az ügyeleti díjak összegének jövőbeli emeléséről, ez a tárgyalás azonban nem minősíthető a megkötött szerződések megtámadásának és a szerződésekben kikötött megbízási díj módosítása sem történt meg. Helyesen állapította meg ezért az elsőfokú bíróság azt, hogy a peres felek között az ügyeleti díjakra is kiterjedő megbízási szerződés jött létre, amelyet a 2004. május 1. napján bekövetkezett változások nem érintettek.

2004. május 1-jén Magyarország az Európai Unió tagja lett, ezzel azonban a felek jogviszonyában változás nem következett be. Nem tartalmaz ugyanis sem a felperesek által hivatkozott 93/104/EK irányelv, sem a 2003/88/EK irányelv olyan elemet, amely miatt - az elsőfokú bíróság által helyesen kifejtetteknek megfelelően - a felek között hatályos szerződések módosítása válna szükségessé. Az alperes a korábban megkötött szerződések alapján a felperesek részére minden ügyeletben töltött időre azonos összegű, ún. átalánydíjat fizetett, azaz minden ügyeletben töltött időt munkaidőnek tekintett.

A hivatkozott EK irányelvek az Európai Bíróság értelmezése szerint azt tartalmazzák, hogy ellentétes az a tagállami szabályozás az európai parlamenti és tanácsi irányelvvel, amely szerint az orvos által ellátott, a munkavégzés helyén fizikai jelenlétével járó ügyelet ideje, amely alatt nem végez semmilyen tényleges munkát, nem minősül teljes egészében munkaidőnek. Nem ellentétes azonban az a tagállami szabályozás alkalmazása, amely a munkavállaló díjazása céljából és az általa munkahelyén ellátott ügyelet tekintetében eltérő módon veszi figyelembe azokat az időtartamokat, amelyek alatt tényleges munkavégzés történt és azokat, amelyek alatt semmilyen tényleges munkát nem végzett a munkavállaló, amennyiben az ilyen rendszer teljesen biztosítja a munkavállalóknak az említett irányelvek által utóbbiak egészségének és biztonságának hatékony védelme érdekében biztosított jogok érvényesülését (Európai Bíróság döntése a C-437/15. számú ügyben).

Mindebből következően tévesen értelmezték a felperesek a hivatkozott irányelveket, amikor azokból olyan következtetést vontak le, hogy az általuk teljesített ügyeleti idő túlmunkának számít és arra a túlmunka díjazásának megfelelő szabályok szerinti ellenértékre tarthatnak, illetve tarthatnának igényt, ha az ügyeletet munkaviszony keretében látnák el.

Alaptalanul hivatkoznak a felperesek arra is, hogy az alperes számukra hátrányosan választotta meg a jogviszony típusát, ezért alacsonyabb összegű díjazásban részesülnek, mintha munkaviszony keretében látnák el a tevékenységet. A felperesek más foglalkoztatóval állnak munkaviszonyban, illetőleg - a fellebbezésben foglaltakkal ellentétben - más foglalkoztatóval áll a IV. rendű felperes közalkalmazotti jogviszonyban. Az alperessel fennálló ilyen jogviszonyok esetén sem járna azonban magasabb ügyeleti díj, mint amely összegben az alperessel megállapodtak.

Az ügyeleti idő a Munka törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (a továbbiakban: Mt.) 126.§-a (1) bekezdésének c) pontja értelmében rendkívüli munkavégzésnek számít, azonban annak díjazása nem az általuk hivatkozott Mt. 147.§-ának (2) és (3) bekezdése szerint, hanem az Mt. 148.§-a szerint történik. A felperesek pedig éppen ennek az átalánydíjazásnak a megfizetésére kötöttek megállapodást az alperessel.

Arra pedig a felperesek nem hivatkoztak, hogy a rájuk irányadó munkaidőkereten felül végeztek munkát, illetve láttak el ügyeletet az alperes megbízásából. Ezt azért sem tehették volna meg, mert az alperessel - 2004. december 20-án kötött - szerződés 17. pontja szerint ennek lehetőségét - az önkéntes munka kivételével - kizárták.

A felperesek keresetével érintett időszak jelentősebb részében azonban - 2004. július 1-től 2005. december 31-ig - olyan szerződések alapján teljesítettek a felperesek ügyeleti szolgálatot, illetve fizetett ügyeleti díjat az alperes, amelyek már 2004. május 1. napja után jöttek létre, sőt 2005. január 1-től a szerződés alapja az a felperesek által hivatkozott 2004. évi LXXXIV. törvény volt, amely kifejezetten rendezte a felperesek számára a szabadfoglalkozású jogviszony létesítése keretében köthető megbízási szerződés feltételeit.

A kiegészített tényállásra tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének jogi indokolását a másodlagos kereseti kérelem tekintetében annyiban módosítja, hogy a Ptk. 241.§-ának alkalmazhatóságát tekintve elengedhetetlen az a követelmény, hogy a szerződéskötés időpontja után jelentkezzenek olyan körülmények, amelyeknek következtében a szerződés teljesítése sérelmet okoz valamelyik félnek, s amelyre figyelemmel a bíróság a szerződést módosíthatja. A felperesek kereseti kérelmüket olyan változásokra alapították, amelyek 2004. május 1. napján következtek be. E változásokra tekintettel azonban az ezt követő időben megkötött szerződések módosítására a Ptk. 241.§-a alapján lehetőség nincs. Megjegyzi a másodfokú bíróság azt is, hogy a Ptk. 241.§-ában meghatározott tartós jogviszony feltételei sem állnak fenn, hiszen a keresettel érintett időszak jelentős részében néhány hónapra kötött szerződések voltak érvényben a felek között. E körülmény pedig akkor sem hagyható figyelmen kívül, ha egyébként a felek szerződéses kapcsolata - más szerződések alapján - már fennállt. A bírói szerződés módosításnak ugyanis csak akkor van helye, ha a felek között a módosítandó szerződés által rendezett tartós jogviszony áll fenn.

A kifejtett indokokra is tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az alperes a felperesekkel szemben perköltség igényt nem kívánt érvényesíteni, ezért a másodfokú bíróság a Pp. 78. §-ának (2) bekezdése alapján a perköltség tárgyában való határozathozatalt mellőzte.

A felperesek személyes költségmentességben részesültek, ezért a sikertelen fellebbezéssel felmerült le nem rótt másodfokú eljárási illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM. rendelet 14.§-a alapján az állam viseli.

P é c s , 2007. április 4.

Dr. Lábady Tamás s.k. a tanács elnöke, Dr. Szentpéteriné dr. Bán Erzsébet s.k.
előadó bíró, Dr. Hrubai Adrienn s.k. bíró